
ADVIES TASKFORCE

ZORG VOOR/OM
MILJOENEN

Managementsamenvatting

In 2024 heeft de Raad besloten om een structurele bezuiniging van € 1.000.000 door te voeren op de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna Wmo) voor 2025 en 2026. Het doel is om in 2025 de eerste € 500.000 te bezuinigen en in 2026 nogmaals € 500.000. Daarnaast heeft de raad besloten geen extra bezuiniging te realiseren op de Jeugdwet, maar wel te streven om binnen de budgettaire kaders te blijven. Dit betekent dat we ook voor de Jeugdwet naar maatregelen kijken om binnen deze kaders te kunnen blijven. De begroting voor Jeugd was voor 2024 € 14.035.003. Voor 2025 is het budget € 14.468.350 en in 2026 is het budget € 13.025.794. Ten opzichte van 2024 moet de gemeente dus € 1.009.209 besparen om binnen de budgettaire kaders te blijven.

Inspanningsverplichting

Het is belangrijk om te realiseren dat de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet beide een zogenoemde open-einde regeling zijn. Dat betekent dat - ondanks de maatregelen - het college verplicht is voorzieningen in het kader van de Wmo en Jeugdwet te verstrekken als de ondersteuningsbehoefte hierom vraagt. Er kan geen invloed uitgeoefend worden op externe factoren die kunnen leiden tot hogere kosten zoals bijvoorbeeld de groei van de doelgroep en het uitstel van de inkomens afhankelijke eigen bijdrage. Dit kan leiden tot hogere kosten.

De Taskforce is met de bezuinigingsopdracht aan de slag gegaan. Allereerst is er een inventarisatie lijst gemaakt met potentiële maatregelen die kunnen bijdragen aan de bezuiniging. Vervolgens hebben we een kosten-batenanalyse gemaakt van alle potentiële maatregelen. De conclusie van deze analyse was dat de totaal te verwachten besparing in 2026 € 1.130.000 is. Hiervan komt € 511.500 uit de Wmo en € 618.500 uit de Jeugdwet. Hiermee voldoet de besparing niet aan de doelstelling van de Raad, maar levert het wel een wezenlijke bijdrage op. Er lopen nog aanvullende onderzoeken die een bijdrage kunnen leveren aan de besparingen. Verder is nog niet duidelijk wat de afschaffing van het abonnementstarief in 2027 gaat opleveren. Een voorlopige indicatie is € 375.000,-.

Naast kosten hebben we ook gekeken naar capaciteit nodig om de maatregel te nemen en de tijd die het kost voordat we de eerste resultaten van een maatregel gaan zien. Tot slot hebben we de maatregelen in 4 groepen gedeeld:

- Quick Wins: maatregelen die snel te nemen zijn en minder dan 50K opleveren
- Gelijk doen: maatregelen die meer dan 50K opleveren, waarvan de resultaten op korte termijn zichtbaar zijn.
- Plannen voor later: maatregelen die meer dan 50K opleveren, waarvan de resultaten pas over 2 jaar zichtbaar zijn

- Geen extra maatregelen: maatregelen waar veel geld en moeite in gestopt moet worden die minder dan 50K opleveren

Het advies is om te starten met de maatregelen die vallen in de groep ‘gelijk doen’.

- Sturen op basisbegeleiding
- Afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning
- Implementeren van regels rondom de verlengde jeugdwet
- Rechtmatig toekennen jeugdhulp binnen onderwijs
- Strakker hanteren van de Persoons Gebonden Budget-regels (hierna PGB)

Dit pakket van maatregelen kan in 2025 al 338K opleveren zonder hoge inspanningen.

Daarnaast kan het afsluiten van Wet langdurige zorg (hierna Wlz) voorzieningen en de Sociaal Medische Indicatie (SMI, onderdeel van eigen kracht) ook direct worden opgepakt. Hierdoor kan op korte termijn 30K extra bespaard worden.

Het terugdringen van verblijfskosten en de daarbij behorende begeleidingskosten levert op termijn het meeste op. Om dat te bereiken is het nodig om regionaal afspraken te maken en in gesprek te gaan met een aantal zorgorganisaties. Het advies is om de voorbereidingen hiervoor in 2025 te starten.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	5
2. Onderzoek.....	6
3. Maatregelen.....	7
4. Conclusie.....	8
5. Advies.....	10

1. Inleiding

De Raad heeft besloten een structurele bezuiniging van € 1.000.000 ten opzichte van 2024 door te voeren op de zorguitgaven (Wmo en Jeugdwet). Dit is vastgesteld in de begroting. Wegens de bezuinigingen die het Rijk doorvoert op de Jeugdwet heeft de Raad besloten hier geen extra bezuiniging te realiseren, maar is het streven om binnen de budgettaire kaders te blijven. De begroting voor Jeugd was voor 2024 € 14.035.003. Voor 2025 is het budget € 14.468.350 en in 2026 is het budget € 13.025.794. Ten opzichte van 2024 moet de gemeente dus € 1.009.209 bezuinigen om binnen de budgettaire kaders te blijven.

De taskforce Jeugd en Wmo is de projectgroep die zich inspannt om te zoeken naar mogelijke besparingen voor 2025 en 2026. De opdracht die deze groep heeft meegekregen is:

- Te onderzoeken welke maatregelen we vanaf 2025 kunnen uitzetten om meer doelmatig en rechtmatig te werken binnen de Wmo en Jeugdwet.
- De kosten en baten van het uitvoeren van deze maatregelen te analyseren
- Een keuze te maken in welke maatregelen geïmplementeerd gaan worden
- Een implementatieplan te maken

In het najaar van 2024 is de Taskforce aan de slag gegaan met een inventarisatielijst van potentiële maatregelen die bijdragen aan deze besparingen. Deze lijst is vastgesteld door het college.

Vervolgens is van elke maatregel onderzocht welke besparing het kan opleveren en welke kosten er tegenover staan. De resultaten daarvan zijn terug te vinden in de kosten-batenanalyse en worden hieronder samengevat. Deze analyse is de basis voor dit adviesrapport.

Kanttekening

Het is belangrijk om te realiseren dat de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet beide een zogenoemde open-einde regeling zijn. Dat betekent dat - ondanks de maatregelen - het college verplicht is voorzieningen in het kader van de Wmo en Jeugdwet te verstrekken als de ondersteuningsbehoefte hierom vraagt. Er kan geen invloed uitgeoefend worden op externe factoren die kunnen leiden tot hogere kosten zoals bijvoorbeeld de groei van de doelgroep en het uitstel van de inkomens afhankelijke eigen bijdrage. Dit kan leiden tot hogere kosten.

2. Onderzoek

Op basis van signalen en bevindingen van medewerkers uit het sociaal domein en daarbuiten is een inventarisatielijst opgesteld met potentiële maatregelen die kunnen bijdragen aan de bezuinigingen.

Van deze signalen en bevindingen hebben we onderzocht of ze structureel zijn en of een maatregel kan bijdragen aan de bezuiniging. Daarbij hebben we waar mogelijk gebruik gemaakt van cijfers over 2022, 2023 en 2024.

Vervolgens hebben we de ‘kosten’ van de maatregel in beeld gebracht. Onder ‘kosten’ verstaan we de capaciteit, tijd en geld die ervoor nodig zijn om een maatregel uit te voeren. Deze zijn ingeschat door de acties te specificeren die nodig zijn voor de uitvoering. De acties richten zich enerzijds op het implementeren van de maatregel binnen het huidige bestand van cliënten en anderzijds op het voorkomen van herhaling in de toekomst. Daarbij hebben we gekeken naar de tijdsinvestering die deze acties vereisen en of deze binnen de reguliere werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd, of dat hier extra bemensing voor nodig is.

Daarnaast hebben we de ‘baten’ van de maatregel in beeld gebracht. Onder ‘baten’ verstaan we de financiële besparing die een maatregel kan opleveren. Daarnaast bestaan de baten uit niet financiële zaken als het verbeteren van de kwaliteit van het team en het verminderen van werkdruk. Deze worden niet opgenomen in deze analyse. Per maatregel hebben we zo goed mogelijk de omvang van de maatregel in beeld gebracht: om hoeveel cliënten gaat het potentieel, hoeveel geld gaat er jaarlijks om in de voorzieningen waarop de maatregel zich richt en wat is de geschatte besparing. Bij een aantal maatregelen kunnen we op basis van dossier onderzoek, steekproeven en eerste resultaten bij al uitgevoerde maatregelen berekenen hoeveel we denken te besparen. Bij andere maatregelen geeft de kosten-baten analyse een globaal beeld en is het enkel een schatting. Bij deze maatregel moeten we monitoren om na verloop van tijd een realistische inschatting te kunnen maken.

3. Maatregelen

In de kosten-batenanalyse staan alle maatregelen gedetailleerd beschreven en zijn de bijbehorende activiteiten uitgesplitst. Op basis van deze activiteiten was het mogelijk om inzicht te krijgen in de kosten en de opbrengsten die aan een maatregel verbonden zijn. Het uitgebreide onderzoek is terug te vinden in het document “kostenbatenanalyse taskforce”. In tabel 1 zijn de totale kosten en te verwachte opbrengsten terug te vinden.

Maatregel	Structurele besparing 2025 t.o.v. 2024	Extra structurele besparing 2026 t.o.v. 2024	Investering*	Structurele besparing vanaf 2027 t.o.v. 2024**
Inzet op eigen kracht/eigen mogelijkheden (Wmo en jeugd)	€ 7000	€ 7000	Training consultants vanuit opleidingsbudget	€ 14.000
Inkopen en inzetten van collectieve voorzieningen (Wmo en jeugd)	€ -	€ 37.000	Delen kennis, tijd van beleid, monitoring	€ 37.000
Sturen op basisbegeleiding (Wmo en jeugd)	€ 33.000	€ 132.000	Uren kwaliteit/beleid en training vanuit opleidingsbudget	€ 165.000
Strakkere hanteren regels PGB (Wmo en jeugd)	€ 28.000	€ 53.000	Training vanuit opleidingsbudget	€ 81.000
Afschaffen algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning (Wmo)	€ 209.000	€ 90.000	€ 125.000	€ 299.000
Afsluiten voorzieningen inwoners met een WLZ-indicatie (Wmo)	€ 15.000	€ 15.000	Uren beleid en training vanuit opleidingsbudget	€ 30.000
Abonnementstarief (Wmo)	€ 0	€ 0	Deze wetswijziging is uitgesteld naar 2027	€ 375.000
Rechtmatig toekennen jeugdhulp binnen onderwijs (Jeugd)	€ 36.000	€ 36.000	Training consultants vanuit opleidingsbudget	€ 72.000
Terugdringen kosten verblijf en bijkomende begeleidingskosten (Jeugd)	€ 150.000	€ 217.000	Monitoring instrument, training vanuit opleidingsbudget, uren beleid en kwaliteit	€ 367.000
Implementeren strakkere regels rondom verlengde jeugdwet (Jeugd)	€ 32.500	€ 32.500	Training vanuit opleidingsbudget	€ 65.000
Totaal	€ 510.500	€ 619.500	€ 125.	€ 1.505.000

* Veel activiteiten worden opgepakt door de vaste medewerkers en maken deel uit van hun reguliere takenpakket. Om die reden zijn hier geen extra kosten voor opgenomen. In praktijk betekent dit wel dat er keuzes gemaakt moeten worden over welke taken blijven liggen. De kosten voor training consultants zijn opgenomen binnen het budget van de teamleider zorg. Het ontwikkelen van het monitoring instrument is al in volle gang. Dit instrument is niet specifiek voor de taskforce ontwikkeld.

** jaarlijkse besparing 2027 en verder t.o.v. 2024

Training van consultants op kennis en vaardigheden is cruciaal voor het succes van de maatregelen die worden benoemd. Om die reden wordt training consultants wel in het overzicht benoemd.

De kosten voor de training van de consultants zijn echter niet meegenomen in dit overzicht. De trainingen zijn onderdeel van de professionaliseringsslag die het team zorg gaat maken. De trainingen stonden al gepland voordat de taskforce van start ging en worden vanuit het reguliere opleidingsbudget bekostigd.

Omdat de teamleiders en beleidsadviseurs beter willen kunnen sturen op data is in 2024 besloten een dashboard te bouwen. Dit dashboard is nu in ontwikkeling. Vanuit de taskforce zijn we betrokken bij de ontwikkeling van dit dashboard. Zo zorgen we ervoor dat we de informatie die nodig is om te kunnen monitoren of we in de pas lopen met onze doelen uit het dashboard kan worden gehaald. Dit betekent ook dat de kosten voor het ontwikkelen van het dashboard niet voor rekening van de taskforce komen, maar vanuit de reserve Sociaal Domein.

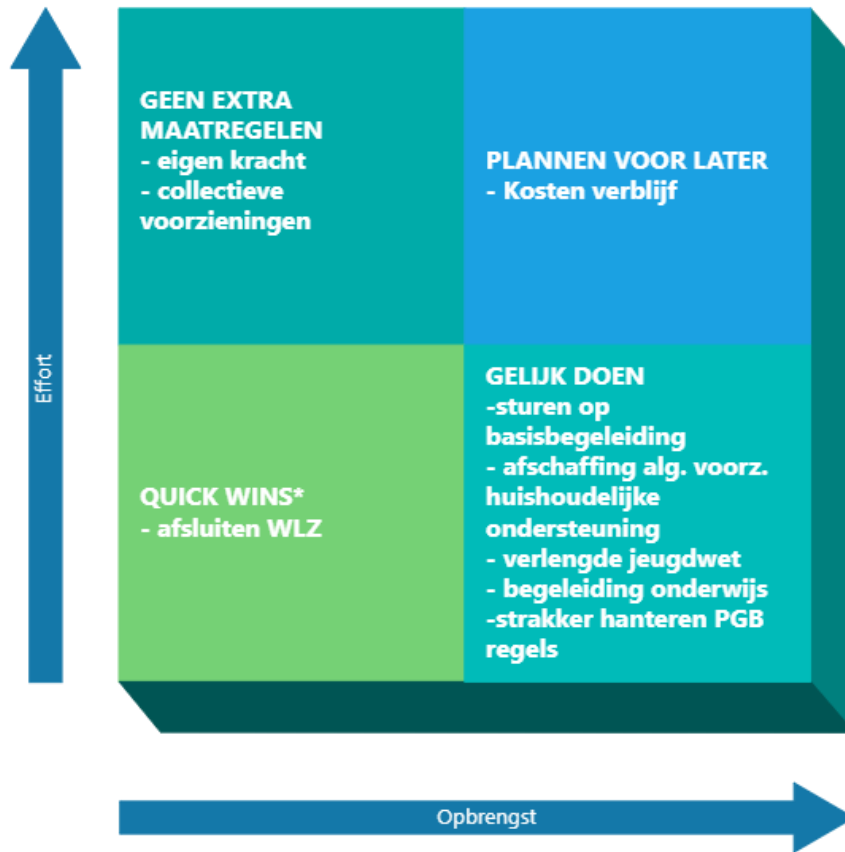
4. Conclusie

Met de vastgestelde maatregelen komen we in 2026 op een verwachte structurele besparing uit van € 1.130.000 uit, waarvan € 511.500 voor de Wmo en € 618.500 voor de Jeugdwet. Daarmee bereiken we nog niet het doel om € 1.000.000 te besparen op de Wmo en binnen de budgettaire kaders van Jeugd te blijven. De maatregelen dragen wel in grote mate bij aan het besluit van de Raad.

Om die reden gaan we de maatregelen verder uitwerken. Er lopen nog aanvullende onderzoeken die een bijdrage kunnen leveren aan de besparingen. Verder is nog niet duidelijk wat de afschaffing van het abonnementstarief in 2027 gaat opleveren. Een voorlopig indicatie is € 375.000,-.

De tabel geeft al goed inzicht in welke maatregelen het meest gaan opleveren. Echter is nog niet duidelijk welke niet financiële investeringen nodig zijn. Denk daarbij aan uren van vaste medewerkers, benodigde tijd om afspraken met externe partijen te kunnen maken, tijd nodig om verordeningen aan te passen etc. Om daar toch zinvolle uitspraken over te doen, zetten we de maatregelen in een impact matrix. In deze matrix hieronder is weergegeven welke mate van inspanning nodig is om veel of weinig opbrengsten te behalen. Bij inspanning is rekening gehouden met periode die nodig is om een resultaat te behalen, capaciteit en moeite die het kost om activiteiten die aan een maatregel hangen uit te voeren. De grens tussen hoge en lage opbrengst is gelegd op 50K. Dit helpt in het bepalen welke maatregelen we gelijk gaan oppakken, welke later en welke minder interessant zijn.

Impact matrix

- Quick Wins: deze maatregelen zijn snel te nemen, maar leveren minder dan 50K op

Kanttekening bij de Matrix: Het afschaffen van de algemene voorziening voor huishoudelijk ondersteuning is niet persé een maatregel waarbij weinig inspanning en middelen nodig zijn. Omdat de maatregel al in gang is gezet en er al capaciteit beschikbaar is gemaakt is deze alsnog onder low effort geplaatst.

5. Advies

Voordat we inzoomen op de concrete maatregelen is het belangrijk om te weten dat de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet beide een zogenoemde open-einde regeling zijn. Dat betekent dat - ondanks de maatregelen - het college verplicht is voorzieningen in het kader van de Wmo en Jeugdwet te verstrekken als de ondersteuningsbehoefte hierom vraagt. Om die reden kunnen we niets doen aan instroom en aan het afgeven van nieuwe indicaties voor inwoners die hiervoor in aanmerking komen.

Training

Zoals eerder benoemd is training op kennis en vaardigheden cruciaal om een groot aantal van de maatregelen tot een succes te maken. Om die reden wordt er op dit moment al gewerkt aan een opleidingsplan dat ook rekening houdt met instroom van nieuwe werknemers. De opleiding wordt betaald vanuit het opleidingsbudget. De trainingen starten in 2025.

Dashboard

Om niet eenmalig maatregelen te nemen, maar dit duurzaam vol te kunnen houden, is het absoluut noodzakelijk om met een dashboard te monitoren en te sturen op groepen en individuele casussen. Met de ontwikkeling van dit dashboard is in 2024 gestart. Vanuit de taskforce sluiten we aan op dit dashboard om de juiste zaken te kunnen monitoren. In 2025 gaat het dashboard live. De kosten voor het ontwikkelen van het dashboard vallen niet onder de taskforce, maar komen uit de reserve Sociaal Domein.

Maatregelen

Daarnaast is het advies om de volgende maatregelen z.s.m. op te pakken:

Quick Wins

Aan het afsluiten van de Wlz-voorzieningen is weinig inspanning verbonden. Het vooronderzoek is in december al gedaan. We gaan nu iemand vrijmaken die inwoners kan nabellen. Daarmee kunnen we 15K besparen. Om die reden is het advies om ook deze maatregel zo snel mogelijk op te pakken.

Omdat het onderzoek naar de SMI al is gedaan, is het wel zinvol om deze actie (onderdeel van de maatregel eigen kracht) wel in gang te zetten. Hiermee behalen we een quick win.

Gelijk doen

- Sturen op basisbegeleiding
- Afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning
- Implementeren van regels rondom de verlengde jeugdwet
- Rechtmatig toekennen jeugdhulp binnen onderwijs
- Strakker hanteren van de PGB regels

Met deze maatregelen kan op korte termijn worden gestart en ze leveren direct in 2025 een behoorlijke opbrengst zonder hoge inspanningen. (338K)

Geen extra maatregelen

Met inwoners in gesprek gaan over hun eigen mogelijkheden blijft een belangrijk aandachtspunt voor de consultants van het sociaal team. In de nieuwe Kadernota benoemen we dit als een van de uitgangspunten. Daarom is dit onderwerp ook

onderdeel van het trainingsprogramma. Ook in casuïstiek besprekingen geven we het inzetten op het bespreken van de eigen mogelijkheden van de inwoner extra aandacht. Daarbovenop gaan we geen aanvullend programma opzetten op dit onderwerp, omdat die kosten niet opwegen tegen de baten.

Het onderzoek naar collectieve voorzieningen lijkt vooralsnog relatief weinig bij te dragen aan de besparingen. Er moet veel gedaan worden om deze maatregel uit te voeren en de direct zichtbare besparingen zijn nog niet te voorspellen. In de nieuwe Kadernota is het bieden van collectieve hulp en -ondersteuning wel een van de uitgangspunten. Het advies is derhalve om deze ontwikkeling binnen het welzijnswerk op te pakken. Zij hebben de opdracht gekregen om waar mogelijk individueel aanbod om te zetten naar collectief aanbod.

Plannen voor later

Voor het terugdringen van de kosten voor verblijf en de daarmee samenhangende begeleidingskosten is meer tijd nodig. Hierbij is onder andere de regio aan zet om afspraken te maken over de centrale inkoop van verblijfsproducten. Voor deze maatregel is het belangrijk met de voorbereidingen te beginnen in 2025. Deze maatregel hangt sterk samen met de Hervormingsagenda Jeugd, waarbij we gaan werken aan de doorontwikkeling van verblijf naar kortstondig verblijf in combinatie met ambulante zorg in samenhang met het hele gezin. In de nieuwe Kadernota, die in september aan de Raad wordt voorgelegd, komen we hier verder op terug.

Ook het afschaffen van het abonnementstarief is een hoopvolle maatregel en kan vanaf 2027 een forse besparing opleveren mits het Rijk geen kortingen op het Gemeentefonds gaat uitvoeren. Tijdens het schrijven van dit stuk zijn de werkelijke besparingen nog onduidelijk. Op basis van de groei van het aantal indicaties sinds het afschaffen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage en de groei van de groep 65-plussers sinds 2019 verwachten we een afname in de kosten van 10% voor huishoudelijke ondersteuning op het moment dat de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer wordt ingesteld. Dat zou een indicatieve besparing van € 375.000,- zijn.